

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för svenska språket

4SV003 Svenska för undervisning i gymnasieskolan, 30
högskolepoäng

Swedish for Upper Secondary School Teachers, 30 credits

Huvudområde

Litteraturvetenskap
Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/nordiska språk

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd 2012-03-13.
Reviderad 2024-05-21. Ändringar av kurslitteratur

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2024.

Förkunskaper

Lärarexamen med minst 90 hp i svenska

Mål

Delkurs 1 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- muntligt och skriftligt uppvisa tolkningsteoretisk medvetenhet samt förmåga till litterär tolkning och kritiskt tänkande,

- redogöra för den moderna och postmoderna litteraturens historia i samspel med övrig samhällsutveckling,
- muntligt och skriftligt presentera, analysera och diskutera litterära problem ur ett utvecklingsperspektiv,
- visa fördjupad förmåga att muntligt och skriftligt omsätta ämnesteorier, terminologi och metod på den lästa skönlitteraturen,
- diskutera och skriftligt redogöra för konkurrerande uppfattningar om litteraturens roll inom svenskämnet som över tid gjort sig gällande i debatten,
- utifrån litteraturdidaktisk forskning föra analytiska resonemang om hur litterär kompetens kan utvärderas i undervisningen.

Delkurs 2 Filmanalys och filmdidaktik, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- tillgodogöra sig och analysera film utifrån några grundläggande kulturteoretiska och stilanalytiska perspektiv,
- analysera film och andra medietexter som bygger på rörliga bilder utifrån didaktiska perspektiv,
- skapa filmanalytiska och filmhistoriska lektionsunderlag,
- diskutera och problematisera filmens potential i gymnasiets svenskundervisning utifrån olika elevgruppers behov.

Delkurs 3 Elevtextanalys, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- beskriva barns och ungdomars språk- och repertoarutveckling under skoltiden,
- analysera och utifrån metodiska ställningstaganden ge adekvat respons på olika typer av elevtext med hänsyn tagen till uppgift, genre, elevens ålder, språklig och kulturell bakgrund samt kunskapsnivå,
- diskutera sina teoretiska kunskaper om språk och språkutveckling ur ett didaktiskt perspektiv,
- diskutera ämnesdidaktiska teorier om skrivutveckling samt kunna analysera och kritiskt granska ämnesplaner och hur dessa realiserats i skolans praktik.

Delkurs 4 Betyg och bedömning i svenskämnet, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- använda styrdokument och nationella prov som stöd i betygsättning i svenska,
- utifrån ämnesdidaktiska överväganden konstruera betygsgrundande uppgifter och som förhåller sig till de nationella kunskapskraven för olika moment inom ämnet,

- sammanväga och vikta moment i förhållande till rådande styrdokument,
- resonera om betygssystemets nivåer i förhållande till kunskapsprogression och stoffurval.

Innehåll

Delkurs 1 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Delkursen behandlar litteratur från 1950 fram till 00-talet. Analys av och tolkningsteoretiska perspektiv på moderna romaner, noveller, dramer, lyrik och bilderböcker görs ur ett samhälleligt perspektiv. I delkursen belyses texterna såväl utifrån estetiska, genremässiga och idéhistoriska aspekter, som specifika egenskaper och litteraturhistoriska sammanhang. De flytande gränserna mellan barn- och vuxenlitteratur i samtiden historiseras och diskuteras, liksom litteraturens produktions- och receptions villkor i det senmoderna samhället.

Svensklärarens uppdrag i det postmoderna medieexpansiva och mångkulturella samhället belyses och har fördjupad ämnesteoretisk kunskap och litteraturdidaktisk reflektion som mål. Uppgiftskulturer och bedömningsfrågor i dagens litteraturundervisning problematiseras ur olika teoretiska perspektiv, så även frågor om litteraturens kunskaps- och personlighetsutvecklande dimensioner.

Delkurs 2 Filmanalys och filmdidaktik, 7,5 hp

Kursen ger en orientering i filmanalysens grunder, filmvetenskapliga metoder och filmvetenskapliga termer och begrepp. Filmatiseringar av romaner, noveller, tecknade serier samt genrer med stor betydelse i ungdomars vardag, såsom dataspel och tv-serier analyseras och diskuteras. Kursen koncentrerar sig på modern populärfilm ur olika didaktiska perspektiv som inbegriper både historiska och samhälleliga kontexter. Kursen tar upp frågor om tillgång till filmarkiv på nätet, upphovsrätt och det praktiska planeringsarbetet inför filmundervisning.

Delkurs 3 Elevtextanalys, 7,5 hp

Delkursens syfte är att de studerande ska tillägna sig modeller och metoder för en språkutvecklande undervisning, där hänsyn tas till elevers olika utvecklingsnivåer vad gäller språk- och genrerpertoar. Kursen behandlar det omgivande samhällets normer och krav på skrivande och de situationer som kan uppstå när olika språkkulturer möts i och utanför klassrummet. Kursen utgår från teorier om barns och ungdomars språkutveckling i tal och skrift, samt om utveckling av repertoarer. I delkursen problematiseras ämnesdidaktiska frågor ur ett funktionellt perspektiv. Respons och praktisk bedömning av elevtext är ett centralt tema.

Delkurs 4 Betyg och bedömning i svenskämnet, 7,5 hp

Kursen syftar till att ge teoretiska och praktiska kunskaper om betyg och bedömning inom svenskämnet. Styrdokument och nationella prov i svenska relateras till svenskämnets historiska bakgrund och fördjupad diskussion av lärares olika ämneskonceptioner. De didaktiska konsekvenserna av betygsättning och bedömning diskuteras.

Undervisningsformer

Undervisningen löper på distans med webbaserad lärplattform. Enstaka campusförelagda föreläsningar kan förekomma.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart. För kursbetyget Väl godkänd ska minst 21 högskolepoäng av kursens ingående moment vara Väl godkända.

Examinationer sker genom skriftliga och muntliga prov och genom aktivt deltagande i seminarier.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:
2SVÄ08

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Facklitteratur

Ekholm, Christer. 2019. *Epikanalys: en kort introduktion*. Malmö: Gleerups. 83 s. ISBN:978-91-511-0225-2.

Franzén, Carin & Möller, Håkan (red.). 2021. *Natur & Kulturs litteraturhistoria*. Första utgåvan [Stockholm]: Natur & Kultur. ISBN: 9789127149403.

Kåreland, Lena. 2013. *Barnboken i samhället*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144084459.

Martinsson, Bengt-Göran. 2018. *Litteratur i skola och samhälle*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144072197.

Penne, Sylvi. 2001. "Å vokse opp i ofrets århundre – om didaktikk og estetikk ved årtusenskiftet". I *Tekstkompetence*. TemaNord 2001:576.

Salomonsson, Anna. 2018. "Människan och skogen. Makt- och ekokritik i Sara Lidmans Hjortronlandet". I *Norrlandslitteratur: Ekokritiska perspektiv*. (red.) Anders E Johansson m. fl. Makadam förlag. ISBN 9789170612480

Didaktisk facklitteratur

Molloy, Gunilla. 2017. *Svenskämnets roll. Om didaktik, demokrati och critical literacy*. Lund: Studentlitteratur. 135 s. ISBN: 9789144076249.

Tengberg, Michael. 2011. *Samtalets möjligheter. Om litteratursamtal och litteraturreception i skolan*. Eslöv: Brutus Östlings Bokförlag Symposion. Kap. 6–7. ISBN: 9789186761011.

Thorson, Staffan. 2009. ”Att följa den röda tråden’. Om studenters interaktion med prosafiktin.” I *Främlingskap och främmandegöring. Förhållningssätt till skönlitteratur i universitetsundervisningen*. red. Staffan Thorson m. fl. Göteborg: Daidalos. ISBN: 978917173283.

Ullström, Sten-Olof. 2009. ”Frågor om litteratur – om uppgiftskulturer i gymnasieskolan”. I *Läsa bör man...? Den skönlitterära texten i skola och lärarutbildning*, red. Lena Kåreland. Stockholm: Liber. ISBN: 9789147093953.

Wennerström Wohrne, Maria. 2015. ”Begär eller uppror? Attityder till läsning inom tre gymnasiegrupper”. I *Litteraturen på undantag? Unga vuxnas fiktionsläsning i dagens Sverige*. Torsten Pettersson m. fl. Göteborg: Makadam förlag. ISBN: 9789170611797.

Årheim, Annette. 2007. *När realismen blir orealistisk. Litteraturens ”sanna historier” och unga läsares tolkningsstrategier*. Växjö University Press. ISBN: 9789176365717.

Skönlitteratur

Beckett, Samuel. 1952. *I väntan på Godot*.
Bergström, Gunilla. (1970-tal). Två valfria Alfons Åberg-böcker.
Camus, Albert. 1947. *Pesten*.
Carver, Raymond. 1991. ”Elementärt”. I *Grannar*.
Dylan, Bob. ”It’s All Over Now Baby Blue”.
Enquist, P.O. 1999. *Livläkarens besök*.
Holmqvist, Ninni. 1995. ”Dansa i mörkret”. I *Kostym*.
Ishiguro, Kazuo. 1989. *Återstoden av dagen*.
Jansson, Tove. 1960. *Vem ska trösta Knyttet?*
Helsing, Lennart. 1952. *Krakel Spektakel*.
Knausgård, Karl Ove. 2021. *Morgenstjernen*
Larsmo, Ola. 2009. *Jag vill inte tjäna*.
Lidman, Sara. 1955. *Hjortronlandet*.
Lindgren Astrid. 1954. *Mio min Mio*.
Lindqvist, John Ajvide. 2004. *Låt den rätte komma in*.
Nilsson, Johanna. 1996. *Hon går genom tavlan, ut ur bilden*.
Salinger, J. D. 1951. *Räddaren i nöden*.
Sandgren, Lydia. 2020. *Samlade verk*
Schlink, Bernhard. 1997. *Högläsaren*.
Sjöwall, Maj & Wahlöö, Per. 1968. *Den skrattande polisen*.
Solzjenitsyn, Aleksandr. 1962. ”En dag i Ivan Denisovitjs liv”.
Tranströmer, Tomas. Några dikter. *

Litteratur markerad (*) tillhandahålls av institutionen.

Delkurs 2 Filmanalys och filmdidaktik, 7,5 hp

Facklitteratur

Bordwell, David, Kristin Thompson & Jeff Smith (2017). *Film art: an introduction*. Eleventh edition. New York, NY: McGraw-Hill Education, i urval, ca 350 s, ISBN: 978-1-259-53495-9.

Didaktisk facklitteratur

Cutchins, Dennis, Laurence Raw & James M. Welsh, red. (2010). *The pedagogy of*

adaptation, i urval 120 s, ISBN: 978-0-8108-7296-7.

Janson, Malena, red. (2014). *Introduktion till filmpedagogik: vita duken som svarta tavlan*, 2. uppl. Malmö: Gleerups. 220 s. ISBN: 9789140692634.

Filmpedagogiskt material från Svenska

Filminstitutet: <https://www.filminstitutet.se/sv/fa-kunskap-om-film/filmpedagogik/>

Tillkommer ca 150 sidor material som tillhandahålls på kursens lärplattform.

Delkurs 3 Elevtextanalys, 7,5 hp

Didaktisk facklitteratur

Ask, Sofia. 2012. *Språkämnet svenska: ämnesdidaktik för svensklärare*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. I urval: Kap 3–6. ISBN 978-91-44-05936-5

Berge, Anna & Per Blomqvist. 2012. *Skrivundervisning i samspel med litterära texter*. Liber. 188 s. ISBN 9789147100910

Bergh Nestlog, Ewa & Danielsson, Kristina. 2020. *Textskapande i grundskolan: utveckla funktionella skrivpraktiker*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur. 197 sidor. ISBN: 9789144122021.

Hallesson, Yvonne & Raattamaa Visén, Pia Mariana. 2019. *Att arbeta med yrkes- och ämnestexter i gymnasieskolan: en didaktisk handbok*. Första upplagan Stockholm: Natur & Kultur. (kap 1–3, ca 60 sidor). ISBN: 9789127819825.

Ivanic, Roz. 2004. Discourses of Writing and Learning to Write. *Language and Education*, 18:3, 220-245, 26 sidor.

Johansson, Annelie. 2015. "Textens vävda mönster". I Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun (red.). *Skrivande i skolan*. Malmö: Gleerups utbildning AB. S. 57–78. ISBN 978-91-40-68848-4.

Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun. 2015. "Att börja en mening. Fundamentens betydelse för meningsskapande inom och mellan meningar". I Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun (red.). *Skrivande i skolan*. Malmö: Gleerups. S. 97–116. ISBN: 978-91-40-68848-4.

Myhill, Debra, Jones, Susan, Lines, Helen & Watson, Annabelle. 2012. *Language as Putty: How Grammar Supports Writing Development*. University of Exeter. 13 s.

Myhill, Debra. 2016. 'Writing Conversations: Metalinguistic Talk about Writing'. *Bulletin Suisse de Linguistique Appliquée*, No 103 153–166. Tillgänglig online: ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=3871&context=sspapers

Nordenfors, Mikael. 2021. *Elevernas texter: redskap för textanalys, textsamtal och bedömning*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur. 371 s. (I urval 150 s.) ISBN: 9789144140384

Palmér, Anne & Östlund-Stjärnegårdh, Eva. senaste upplagan. *Bedömning av elevtext: enligt Lgr11 och Lgy11*, 1. uppl. Stockholm: Natur & kultur. 170 s. ISBN: 9789127442146.

Samuelsson, Johan, Wallin, Johan, Envall, Ida, Nakano Hylander, Aiko, Strömberg,

Susanna, Bergman, Maria, Fundell, Sara, Holmberg, Per, Hirsh, Åsa & Lindberg, Viveca (red.) (2018). *Feedback i skrivundervisningen*. Solna: Skolforskningsinstitutet. 61 sidor. Tillgänglig på Internet: [\[https://www.skolfi.se/forskningssammanstallningar/systematiska-forskningssammanstallningar/feedback-i-skrivundervisningen/\]](https://www.skolfi.se/forskningssammanstallningar/systematiska-forskningssammanstallningar/feedback-i-skrivundervisningen/)

Skolverket. Senaste upplagan. *Greppa språket. Ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. Tillgänglig som pdf: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=257>

Skolverket. Senaste upplagan. *Språk-, läs- och skrivutveckling - Gymnasieskola*. Modul: Utvecklande skrivundervisning. Del 1: Skrivande på gymnasiet. Dokumentet finns tillgängligt på: https://larportalen.skolverket.se/#/modul/5-las-skriv/Gymnasieskola/032.utvecklande-skrivundervisning/del_01/

Skolverket. Senaste upplagan. *Språk-, läs- och skrivutveckling - Gymnasieskola*. Modul: Utvecklande skrivundervisning. Del 2: Skrivkompetenser. Exemplet nationella prov. Dokumentet finns tillgängligt på: https://larportalen.skolverket.se/#/modul/5-las-skriv/Gymnasieskola/032.utvecklande-skrivundervisning/del_02/

Skolverket. Senaste upplagan. *Språk-, läs-, och skrivutveckling - Gymnasieskola*. Modul: Utvecklande skrivundervisning. Del 7: Responsstrategier och verktyg. Dokumentet finns tillgängligt på: https://larportalen.skolverket.se/#/modul/5-las-skriv/Gymnasieskola/032.utvecklande-skrivundervisning/del_07/

Vetenskapliga artiklar ca 80 sidor.

Aktuella styrdokument för grund- och gymnasieskolan.

Referenslitteratur

Lundin, Katarina. 2015. *Tala mera om språk. Textgenomlysning med grammatiska redskap*. Lund: Studentlitteratur. 158 s. ISBN: 9789144104249 1.

Svenska skrivregler. Senaste upplagan. Stockholm: Liber. 264 s.

Delkurs 4 Betyg och bedömning i svenskämnet, 7,5 hp

Didaktisk facklitteratur

Aldrin, Emilia. 2015. "Textbedömning i svenskämnet – attityder, erfarenheter och variation". *Forskning om undervisning och lärande* nr 14, s. 62–83.

Ask, Sofia. 2012. *Språkämnet svenska: ämnesdidaktik för svensklärare*. Lund: Studentlitteratur. 125 s. ISBN: 978-91-44-05936-5.

Betygssättning på högskoleförberedande program i kursen svenska 3 [Elektronisk resurs](http://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/betygssattning-pa-hogskoleforberedande-program-i-kursen-svenska-3/). 2019. Skolinspektionen. 52 s. Tillgänglig på Internet: [\[http://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/betygssattning-pa-hogskoleforberedande-program-i-kursen-svenska-3/\]](http://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Granskningsrapport/Kvalitetsgranskning/betygssattning-pa-hogskoleforberedande-program-i-kursen-svenska-3/)

Fjellström, Roger. 2002. "Betygsättandets etik" I: *Att döma eller bedöma. Tio artiklar om bedömning och betygssättning*. Stockholm: Skolverket.

Jönsson, Anders. 2023. *Lärande bedömning*. Senaste upplagan. Malmö: Gleerups Utbildning AB. 206 s. ISBN: 9789151109893.

Mannerheim, Filippa. 2021. *Konsten att undervisa: en bok om lärarens hantverk*. Första upplagan Stockholm: Gothia kompetens. 173 s. ISBN: 9789177412519.

Nordgren, Kenneth, Odenstad, Christina & Samuelsson, Johan (red.) (2017). *Betyg i teori och praktik: ämnesdidaktiska perspektiv på bedömning i grundskola och gymnasium*. Tredje upplagan. Kapitel 6. Malmö: Gleerups. ISBN: 978-91-40-69264-1.

Palmér, Anne & Östlund-Stjärnegårdh, Eva. 2015. *Bedömning av elevtext: enligt Lgr11 och Lgy11*, 1. uppl., Natur & kultur, Stockholm. 170 s. ISBN: 9789127442146.

Sandin, Daniel. 2014. "Bedömningsdilemman". I: *Dokumentation för lärande*. Lund: Studentlitteratur. 28 sidor. ISBN: 978-91-44-09438-0.

Skar, Gustaf & Tengberg, Michael (red.). 2015. *Bedömning i svenskämnet. Årskurs 7–9*. Stockholm: Svenskläraryöreningen. Kapitel 6 och kapitel 8. ISB: 978-91-27-13844-5.

Skolverket. 2014. *Bedömningsaspekter. Stödmaterial*. Tillgänglig som pdf: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=3259>. 15 s.

Skolverket. 2018. *Betyg och betygssättning. Skolverkets allmänna råd med kommentarer*. Stockholm: Skolverket. 49 s. ISBN: 9789175593296

Skolverket. 2011. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Finns som pdf Skolverkets hemsida: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2660>. 73 s.

Skolverket. 2013. *Sambedömning i skolan*. Tillgänglig som pdf: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=3172>. 39 s.

Skolverket. 2020. *Likvärdiga betyg och meritvärden – kortversion*. ISBN: 978-91-7559-358-6. Tillgänglig online: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=7581>. 12 s.

Skolverket. 2021. *Ändringar i hur betyg ska sättas och nya allmänna råd*. Material på webbsida: <https://www.skolverket.se/undervisning/kallsidor/andringar-i-hur-betyg-ska-sattas-och-nya-allmanna-rad>

Skolverket. 2021. *Uppskattade matriser kan leda till ensidig kunsskapssyn*. Material på websida: <https://www.skolverket.se/undervisning/kallsidor/andringar-i-hur-betyg-ska-sattas-och-nya-allmanna-rad>

Skolverket. 2022. *Ämnesbetygsreformen*. Material på websida: <https://www.skolverket.se/undervisning/kallsidor/andringar-i-hur-betyg-ska-sattas-och-nya-allmanna-rad>

William, Dylan. 2013. "Argument för formativ bedömning". I: *Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur. 23 sidor. ISBN: 978-91-44-08369-8.

Aktuella artiklar om betyg och bedömning, ca 50 sidor

Aktuella styrdokument för grund- och gymnasieskolan.